

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

7/46990 GK 178

Sayı : E-69602026-610-00067274859 – 7039 3373
Konu : Soru Önergesi (7/46990)

27.12.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 18.06.2021 tarihli ve 43452547-120.07-E.0830270 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Van Milletvekili Sayın Murat SARISAÇ tarafından verilen 7/46990 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet MUS
Bakan

Ek : Soru Önergesi Cevabı (3 sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: BAF99135-BA69-44C7-8B73-854AF4006F6D
Adres: Üniversiteler Mah. Dumlupınar Cad. No.151 Çankaya/ANKARA
Faks No: (0312) 449 13 41
e-Posta: stratejisoruonergeleri@ticaret.gov.tr
İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr
KEP Adresi: stratejigelistirmebakanligi@gtb.hs01.kep.tr

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Bilgi İçin:Soru Önergeleri Birimi
Telefon No: (0312) 449 1338-36

T.C.

TİCARET BAKANLIĞI

Van Milletvekili Sayın Murat SARISAC'a ait 7/46990 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-8) Kapıköy Kara Hudut Kapısı'nın daha etkin ve iyi bir hale gelmesi, ticaretin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için kapının modernizasyonuna yönelik temel atma töreni 24.08.2016 tarihinde gerçekleşmiş ve mezkûr kapının açılışı 19.03.2019 tarihinde yapılmıştır.

Toplam 70.465 m² alanda kurulan gümrük sahasında, 13.093 m² kapalı alan, 37.465 m² araç dolaşım alanı ve 8.083 m² yeşil alan bulunmaktadır. 2 giriş-2 çıkış olmak üzere toplam 4 giriş çıkış yolu ve 3 giriş-3 çıkış olmak üzere 6 muayene peronu bulunmaktadır. Modernizasyon projesi ile kapı hem yolcu trafiği hem de büyük araç trafiği için oldukça elverişli duruma kavuşmuş olup gümrük işlemlerinin daha sistematik ve düzenli bir şekilde yapılmasına imkân tanımıştır.

Kapıda ticari faaliyetlerin geliştirilmesine yönelik İran tarafı ile düzenli aralıklarla gerek yerel gerek üst düzey görüşmeler yapılmakta olup hem bölgenin hem de gümrük idarelerinin talepleri İran yetkili makamlarına doğrudan iletilmektedir. Özellikle 2019 yılı içinde Sınır Ticaret Merkezi (STM) kapsamında İran'ın kapılara uyguladığı kota uygulaması bölgeden gelen taleplere istinaden İran tarafı ile yapılan görüşmeler neticesinde kaldırılmış olup bu kapsamda diğer kara hudut kapılarımıza nazaran daha az kapasiteli olan Kapıköy Kara Hudut Kapısı'nın STM alanında yaşadığı kota problemi çözüme kavuşmuştur.

Diğer yandan, Kapıköy Kara Hudut Kapımızda ihracat/ithalatçılarımızın daha az bekleme ile gümrük işlemlerini tamamlayabilmesini teminen 2015 yılında başlayan Türkiye-İran Elektronik Veri Değişimi Projesi hayata geçirilmiştir. Söz konusu proje ile kapılardaki bekleme sürelerinin azaltılması ve risk profillerinin iki ülke arasında paylaşılması ile araç kontrollerinin daha az sürelerde tamamlanması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, İran tarafında yer alan ve TIR geçişlerinde sorun oluşturan Razi-Khoy yolunun modernizasyonu için İran tarafı ile her platformda düzenli toplantılar gerçekleştirilmekte ve en üst düzey toplantılar da dahil olmak üzere talebimiz gündeme getirilmektedir. Özellikle 2015 Ocak ayında, konu dahilinde İran'a ziyaret düzenlenmiştir. Akabinde yolun yapımının maliyetlerinin araştırılması için Bakanlığımız heyeti ile İran heyeti 31 Ocak 2021 tarihinde İran'da söz konusu yolu araçlarla incelemiş ve heyete dâhil olan Karayolları Genel Müdürlüğü temsilcileri tarafından olası maliyet çalışmaları yapılmıştır. Bununla birlikte, tarafımızca modernizasyonu tamamlanan kara hudut kapısının etkin bir şekilde kullanılabilmesi için kapının ve yolun modernizasyonunun ivedilikle yapılması gerektiği İran yetkili makamlarına anlatılmıştır.

2019 yılında Bakan Yardımcısı düzeyinde yapılan Gümrük İdareleri Başkanları Toplantısı'nda da konu gündeme getirilmiş ve toplantı ardından iki ülke heyetleri yolun son durumunu yeniden incelemiştir.

2021 yılı içinde yine Bakan Yardımcısı düzeyinde İran yetkili makamları ile yapılan toplantılarda da konu gündeme getirilmiş ve İran tarafının dikkatlerine sunulmuştur. Son olarak, İran tarafında şu aşamada devam eden Razi Kara Hudut Kapısı'nın modernizasyonu son

aşamasına gelmiş olup İran tarafı ile yapılan görüşmelerde kapının en kısa sürede faaliyete açılacağı bilgisi edinilmiştir.

Bu minvalde, söz konusu bölgede Bakanlığımız tarafından ya da İran Gümrük İdaresi tarafından yeni bir hudut kapısı açılmasına ilişkin herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. İran yetkili makamlarınca yapılan çalışmalarda öncelikle her iki ülke arasında var olan mevcut kara hudut kapılarının modernizasyonlarına öncelik verilmiştir. Bununla birlikte söz konusu projelerin tamamlanmasının akabinde ihtiyaçların halen hasıl olması halinde yeni bir hudut kapısının açılması ihtimalinin gündeme alınabileceği belirtilmiştir.

Bununla birlikte, Türkiye-İran ikili ekonomik ve ticari ilişkilerinin geliştirilmesi amacı ile birçok etkinlik, toplantı ve ticaret müzakeresi gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 26-28 Nisan 2021 tarihlerinde Türkiye-İran 28'inci Dönem Karma Ekonomik Komisyon Toplantısı çevrimiçi olarak düzenlenmiştir. Bu toplantı neticesinde imzalanan mutabakat zaptı ile; ekonomi, ticaret, tarım, turizm, spor, sağlık ve eğitim olmak üzere birçok alanda işbirliğinin yolu açılmıştır.

Diğer taraftan, 1 Ocak 2015 tarihinde yürürlüğe giren Türkiye-İran Tercihli Ticaret Anlaşması'nın taviz listelerinin genişletilmesi müzakereleri de devam etmektedir. Böylelikle, ülkemiz esnaf ve tüccarlarına yeni bir perspektif ile birlikte İranlı muhataplarıyla daha verimli işbirliği olanaklarına erişme imkânı sunulmaktadır. Bu imkânlardan Van ilinde faaliyet gösteren tüccar ve esnaflarımızın da mümkün olduğu kadar fazla yararlanmaları için esnaf ve tüccarlarımıza gerekli destek Bakanlığımızca verilmektedir.

Tüm bu hususlara ilaveten, Kapıköy Gümrük Müdürlüğü'nün bağlı bulunduğu Doğu Anadolu Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü bağlantısı gümrük idarelerinden Mersin, Ankara ve İstanbul Laboratuvar Müdürlüklerine 2020 yılı içerisinde 62 adet beyanname muhteviyatı toplam 83 adet, 2021 (01.01.2021-28.06.2021) yılı içerisinde ise anılan bölge müdürlüğü ve bağlantılarından 28 adet beyanname muhteviyatı 33 adet numunenin analiz amacıyla laboratuvar müdürlüklerimize iletildiği Laboratuvar Analiz ve Raporlama Programı (LARA) verilerinden anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, Van'da bir gümrük laboratuvar müdürlüğü hukuken ihdas edilse bile fiilen faaliyete geçirilmesinin fayda-maliyet unsurları açısından verimli olmayacağı değerlendirilmiştir.

Ülkemizde sınır ticaretine ilişkin usul ve esasları düzenleyen 25/01/2016 tarih ve 2016/8478 sayılı Sınır Ticaretinin Düzenlenmesine İlişkin Bakanlar Kurulu Kararının yürütülmesi safhasında ortaya çıkan ihtiyaçlar dikkate alınarak yeni bir düzenleme yapılmış olup, yapılan çalışmalar sonucunda hazırlanan 2/12/2021 tarihli ve 2021/4874 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan "Sınır Ticaretinin Düzenlenmesine İlişkin Karar" 3/12/2021 tarih ve 31678 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu çerçevede, yürürlüğe konulan yeni sınır ticareti düzenlemesi ile;

- Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile yürürlüğe konulan 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çerçevesinde Kararda belirtilen mülga Bakanlıklar ve taşra teşkilat yapılanmaları güncellenmiş,

- Kararda sıkça yer alan ve uygulamada yol gösterici olan terimler; Karar hükümlerinin daha net algılanması ve uygulamada tereddüde ve farklı yorumlamalara yer verilmemesini teminen, daha açık ve anlaşılabilir bir şekilde tanımlanmış,

- Kararda atıfta bulunulan ilgili mevzuatlar güncellenmiş,

- Sınır Ticareti İl Değerlendirme Komisyonunun karar alma sürecinde güncelleme yapılmış,

- İthalat değer limitlerinin bir sonraki takvim yılına devredilemeyeceğine ve ithalatta tek ve maktu vergi uygulanmasında karşılaşılan tereddütlerin giderilmesini teminen Kararın ilgili maddelerinde düzenlemeye gidilmiş,

- Van İlinin Kapıköy Gümrük Kapısının yanısıra Esendere Gümrük Kapısı üzerinden İran'la ve Kars İlinin Aktaş Gümrük Kapısı üzerinden de Gürcistan'la sınır ticaretine yetkilendirilmesine yönelik ilgili Valilik talepleri karşılanmış,

- Sınır ticareti kapsamında gözetim uygulamasına tabi olan ürünleri ithal etmek isteyen esnaf ve tacirin uygulamada karşılaştığı bürokratik işlemlerin azaltılması sağlanmıştır.

Bununla birlikte, ithalat değer limitleri Bakanlığımız koordinasyonunda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Tarım ve Orman Bakanlığı ile yapılan değerlendirme neticesinde belirlenmekte olup il ihtiyacı kapsamında uygun görülen ithalat değer limitleri, ithalat uygunluk belgelerinin düzenlenmesinde esas alınmak üzere, Bakanlığımızca her yıl aralık ayının sonuna kadar ilgili valiliklere bildirilmektedir.

Sınır ticareti kapsamında ithalat değer limiti uygulaması; bölge halkı ihtiyacının komşu ülkelerden ucuz yolla karşılanmasının yanı sıra, yerli üretimin korunması ve haksız rekabetin önlenmesi açısından bir gereklilik olup mezkur uygulamanın devamlılığı bu bağlamda önem arz etmektedir.

Öte yandan, İl Değerlendirme Komisyonu tarafından her bir ürün için düzenlenmesi uygun görülecek ithalat uygunluk belgelerinin toplam değeri, ilgili sınır ili bazında tarım ve sanayi sektörü için belirlenen yıllık ithalat değer limitinin %5'ini geçmemesi esastır. Söz konusu limitin %5'le sınırlandırılmasının nedeni, sınır ticaretinde ürün çeşitliğinin sağlanması ve ilgili sınır ili için tahsis edilmiş değer limitinin tek bir ürün için kullanılmasının önüne geçilmesidir.

Son olarak, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu kapsamında istatistiksel bilgilerin saklanması, kullanıcıya sunulması, söz konusu alanlara ilişkin sistemlerin geliştirilmesi ve bu amaçla ulusal ve uluslararası bir bilgi ağı ve bilgi akış sisteminin oluşturulmasını koordine etme görevi Türkiye İstatistik Kurumu'nun uhdesinde yer almaktadır.